

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра сценічного мистецтва і хореографії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГІГІЄНА ГОЛОСУ

Освітня програма Сценічне мистецтво

Спеціальність 026 Сценічне мистецтво

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від «20» вересня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Гігієна голосу
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач (-і)	Кукуруза Надія Вікторівна
Контактний телефон викладача	(0342) 52-34-29; +380505624997
Е-mail викладача	nadiia.kukuruza@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 год., 3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Очні, групові.
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Гігієна голосу» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 026 Сценічне мистецтво (Актор драматичного театру і кіно) першого (бакалаврського) рівня освіти, яку викладають в 3 семестрі. Дисципліна «Гігієна голосу» – це обумовлене поняття її найістотніших ознак, що полягають у засвоєнні і практичному застосуванні в акторській професії бездоганної орфоєпії з дотриманням норм літературної вимови. Це, безумовно, пов'язано з «широким загальним процесом розвитку сценічного мистецтва», урізноманітненням його форм і застосуванням технічних засобів, з розвитком новітніх жанрів і стилів драматургії, що диктують моду на застосування мовленнєвих засобів сценічного спілкування, пов'язаних з певним відходом від культури слова загалом (побутове мовлення, суржик, діалект і т. д.). Сьогодні як в і в театрі, і в кіно, навіть в класичному репертуарі, спостерігаємо відсутність дотримання «єдиних художньо-мовних принципів, які визначають загальний рівень і критерії високої культури сценічної мови». Тому як ніколи на часі – завдання ґрунтовного оволодіння студентами базовими знаннями, пов'язаними з головними поняттями культури українського сценічного мовлення.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу Мета дисципліни «Гігієна голосу» – сформуванню уявлення про голосовий апарат людини, навчити студента дотримуватися правил гігієни голосу з метою збереження професійного головних якостей сценічного голосу, познайомити студентів з основами анатомії, фізіології, акустики, патології голосового апарату, гігієни голосу. Курс «Гігієна голосу» призначений для оволодіння навичками правильного дихання, профілактики голосових розладів</p> <p>Завдання дисципліни – навчити студентів вмінь застосовувати на практиці принципи гігієни голосу, знати методи профілактики захворювань голосового апарату, володіти засобами самостійного, правильного використання методів фізичного виховання і зміцнення здоров'я. Освоєння дисципліни тісно пов'язане з усіма спеціальними курсами.</p> <p>В результаті освоєння дисципліни студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчити будову голосового апарату людини, його морфологічні і анатомічні особливості; - знати процеси голосоутворення; - визначити правила гігієни голосу; - вивчити предмет гігієни голосу як область науки; - розглянути режим занять; - розглянути вплив голосового режиму на збереження голосу; - вивчити культуру професійного використання голосового апарату; - розглянути професійні можливості голосового апарату; - розглянути методи відновлення голосу; 	

- дотримання гігієну голосу в умовах напруженої роботи;
- розглянути застудні та професійні захворювання голосового апарату.

4. Компетентності

Вивчення дисципліни «Гігієна голосу» сприятиме формуванню у студента таких фахових і загальних компетентностей:

Загальні компетентності:

- розуміти сутність і соціальну значущість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійкий інтерес;
- організовувати власну діяльність, визначати методи і засоби виконання професійних завдань, оцінювати їхню ефективність і якість;
- вирішувати проблеми, оцінювати ризики і приймати рішення в нестандартних ситуаціях;
- здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного і особистісного розвитку;
- здатність до самостійного пошуку, опрацювання, аналізу й оцінки професійної інформації з використанням сучасних освітніх та інформаційних технологій;
- здатність володіти навичками в роботі з теоретичною та емпіричною науковою інформацією, а також здатність отримувати, розуміти, вивчати і критично аналізувати отриману інформацію;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології для вдосконалення професійної діяльності;
- самостійно визначати завдання професійного і особистісного розвитку, займатися самоосвітою, усвідомлено планувати підвищення кваліфікації;
- орієнтуватися в умовах частого зміни технологій в професійній діяльності
- навчатися виробляти професійні компетенції, що відповідають основним видам професійної діяльності:

Науково-теоретичні:

- демонструвати фаховий рівень оволодіння теоретичним матеріалом;
- володіти здатністю до узагальнення, критичного осмислення, порівняльного аналізу, систематизації отриманих знань з метою дальшого застосування в практичній діяльності;
- застосовувати набуті знання в роботі з літературно-драматичним, теоретичним матеріалом;
- оперувати професійною термінологією, базовим понятійно-категоріальним апаратом;
- використовувати набуті знання у творчій мистецькій діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності;
- здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою сценічного мистецтва;
- здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології сценічного мистецтва;
- здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності;
- здатність оперувати професійною термінологією.

5. Результати навчання

Після завершення курсу студент

Знатиме:

- правила гігієни голосу;
- вплив голосового режиму на його збереження;
- культуру професійного використання голосового апарату;
- професійні можливості голосового апарату;
- методи відновлення голосу;
- гігієну голосу в умовах напруженої роботи;

застудні та професійні захворювання голосового апарату.

Вмітимо:

- дотримуватися правил гігієни голосу

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			20		
практичні			10		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
3	026 Сценічне мистецтво	2		Вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Поняття гігієна голосу. Цілі і завдання курсу	Лекція, самостійна робота	1 - 14 з переліку рекомендованої літератури	Опанування теми – 2 год., самостійне опрацювання вивченого матеріалу – 6 год.	Згідно з системою оцінювання курсу	Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни
Тема 2. Фонація. Фоніатрія. Фонопедія.	Лекція, самостійна робота	1 - 14 з переліку рекомендованої літератури	Опанування теми – 4 год., самостійне опрацювання вивченого матеріалу – 6 год.	Згідно з системою оцінювання курсу	Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни
Тема 3. Анатомія та фізіологія голосового апарату.	Лекція, самостійна робота	1 - 14 з переліку рекомендованої літератури	Опанування теми – 4 год., самостійне опрацювання вивченого матеріалу – 6 год.	Згідно з системою оцінювання курсу	Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни

<p>Змістовий модуль 2. Тема 4. Фонаційне дихання</p> <p>Тема 5. Процес звукоутворення.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1 - 14 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>Опанування теми – 4 год., практичне заняття – 2 год., самостійне опрацювання вивченого матеріалу – 6 год.</p>	<p>Згідно з системою оцінювання курсу</p>	<p>Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни</p>
<p>Тема 6. Дихання в професійному сценічному мовленні.</p>	<p>Лекція, Практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1 - 12 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>Опанування теми – 2 год., практичне заняття – 2 год., самостійне опрацювання вивченого матеріалу – 6 год.</p>	<p>Згідно з системою оцінювання курсу</p>	<p>Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни</p>
<p>Тема 7. Класифікація реєстрів у сценічному мовленні.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1 - 14 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>Опанування теми – 2 год., практичне заняття – 2 год., самостійне опрацювання вивченого матеріалу – 6 год.</p>	<p>Згідно з системою оцінювання курсу</p>	<p>Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни</p>
<p>Тема 8. Режим занять і гігієна голосу. Профілактика порушень голосу та нормалізація голосової функції.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1 - 14 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>Опанування теми – 2 год., практичне заняття – 2 год., самостійне опрацювання вивченого матеріалу – 6 год.</p>	<p>Згідно з системою оцінювання курсу</p>	<p>Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни</p>

<p>Тема 9. Гострі респіраторні вірусні інфекції. Профілактика захворювань верхніх дихальних шляхів.</p>	<p>Практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1 – 14 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>Практичне заняття – 1 год., самостійне опрацювання вивченого матеріалу – 6 год.</p>	<p>Згідно з системою оцінювання курсу</p>	<p>Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни</p>
<p>Тема 10. Здоровий спосіб життя, як основний фактор розвитку, збереження та вдосконалення голосового апарату.</p>	<p>Практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1 - 14 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>Практичне заняття – 1 год., самостійне опрацювання вивченого матеріалу – 6 год.</p>	<p>Згідно з системою оцінювання курсу</p>	<p>Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни</p>

7. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів. Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять з метою перевірки рівня знань та готовність студентів до виконання професійних завдань. Поточне оцінювання – 70 балів (виконання практичних завдань); Виконання індивідуального завдання – 30 балів. Семестровий контроль з навчальної дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку, визначається як сума оцінок, отриманих за виконання практичних та індивідуального завдань. Здійснюється на останньому занятті.</p>
<p>Лекційні і практичні заняття</p>	<p>Теоретичний матеріал, письмові завдання, що стосуються гігієни голосу</p>

Самостійна робота	Для самостійної роботи студентів пропонуємо опрацювання додаткової літератури з питань курсу, перегляд окремих вистав з дальшим аналізом сценічного мовлення.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовою допуску до складання студентом заліку є успішний результат поточного контролю. Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів, Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри сценічного мистецтва і хореографії спеціальності 026 Сценічне мистецтво.

8. Політика курсу

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Гігієна голосу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 026 Сценічне мистецтво. Предмет вивчення навчальної дисципліни – еволюція сценічного мовлення, розвиток сценічного мовлення в Україні, варіантність українського сценічного мовлення, основні вимоги (дикційні та орфоепічні норми, евфонія, стилістика).

Завдання навчальної дисципліни «Гігієна голосу» передбачають підготовку майбутнього фахівця за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво», тому невід’ємно пов’язані з іншими дисциплінами, що передбачені навчальним планом: дисципліни «Акторська майстерність і основи режисури», «Сценічна мова», «Робота актора на радіо і ТБ», «Поетичний театр», «Історія українського театру», «Робота актора в кіно».

Вивчення курсу завершить підведення підсумків у формі заліку, що виставляють за результатами поточного контролю на практичних заняттях, виконанням індивідуальних самостійних завдань, пов’язаних із використанням набутих знань. Залік може супроводжуватися усним опитуванням, що відображають ступінь засвоєння студентами курсу навчальної дисципліни.

Академічна доброчесність: Очікується, що здобувачі освіти дотримуватимуться принципів академічної доброчесності, усвідомлюватимуть наслідки її порушення, що визначено Положенням про запобігання та виявлення плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять. Відвідування занять – важливий складник навчання. Пропуски занять відпрацьовують в обов’язковому порядку шляхом усних відповідей, виконання тестів та індивідуальних самостійних завдань.

9. Рекомендована література

Основна література:

1. Гладышева А. О. Сценічна мова: Дикційна та орфоепічна нормативність. К. : Київський держ. ін-т театрального мистецтва ім. І. К. Карпенка-Карого, 1996. 204 с.
2. Грицан Н. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ : Симфонія форте. 2020. 296 с.
3. Кобзар Т. В. Голос розмовний і голос вокальний. Відмінності в методиках постановки. Національний вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення

- імені І. К. Карпенка-Карого. Мистецька педагогіка. Київ, 2017. № 21. С. 162–165.
4. Кобзар Т.В. Діалогічна форма спілкування в мовно-голосових тренінгах як спосіб формування навички взаємодіяти. Науковий Вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І.К. Карпенка-Карого. Мистецька педагогіка. Київ, 2020. № 26. С. 166–171.
 5. Кобзар Т. В. Сценічна мова. Техніка мовлення: навчальний посібник. Черкаси : Видавництво Ю. Чабаненко, 2013. 404 с.
 6. Ковалів П., Ковалів Б. Мистецтво слова : навч. посіб. Париж –Мюнхен : Громада, 1948. 113 с.
 6. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: Навчальний посібник. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2010. 176 с.
 7. Культура української мови: довідник. Київ: Либідь, 1990. 301 с.
 8. Наконечна О. В. Основи сценічного мовлення : навч. посіб. О. : Астропринт, 2010. 133 с.
 9. Овчиннікова А. П. П'ять кроків до гарної мови. Одеса: Фенікс, 2008. 197 с.
 10. Сорока І., Голуб К. Специфіка техніки сценічного мовлення в акторському мистецтві початку ХХІ століття. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. Київ, 2020. № 3. С. 210–220.
 11. Ревуцький Д. Живе слово : Теорія виразного читання для школи : перевидання . Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001. 200 с.
 12. Фоломєєва Н. А. Методика охорони та гігієни голосу студентів-вокалістів педагогічних ВНЗ. Актуальні питання охорони праці в галузі освіти. Матеріали конференції. Суми : Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка. №11.1. (38.1). Молодий вчений, 2016. С. 100–103.
 13. Черкашин Р. О. Художнє слово на сцені. К. : Вища школа, 1989. 327 с.
 14. Шидловська Т. А. Функціональні порушення голосу. К.: Логос, 2011. 523 с.

Викладач

Кукуруза Н. В.